

§ 42**(Formální platnost)**

(1) Smlouva a jiné právní jednání je platné co do formy, jestliže forma vyhovuje právnímu řádu státu,

- a) kterým se řídí smlouva nebo jiné právní jednání a právní poměr jimi založený,**
- b) ve kterém byl některým jednajícím učiněn projev vůle,**
- c) ve kterém má některý jednající svůj obvyklý pobyt nebo sídlo, nebo**
- d) ve kterém je nemovitá věc, které se právní jednání týká.**

(2) Stanoví-li právní řád, kterým se řídí nebo má řídit právní poměr právním jednáním založený, nebo právní řád státu, ve kterém je nemovitá věc, které se právní jednání týká, zachování určité formy jako nezbytnou podmínku platnosti, je nutné tuto formu zachovat.

Z důvodové zprávy (k § 42):

Ustanovení upravuje určení práva pro formu právních jednání včetně smluv. Je formulováno tak, aby pokud možno byla zachována platnost formy právního jednání. Stanoví se proto alternativně několik kolizních kritérií tak, aby vyhověním požadavkům co do formy alespoň jednoho z nich se dosáhlo zachování platnosti právního jednání, pokud jde o formu. Jestliže však právní řád, kterým se řídí určitý právní poměr nebo právní řád státu, v němž je nemovitá věc, které se jednání týká, trvá na zachování určité formy jako nezbytné podmínce platnosti právního jednání, je nutné tento požadavek respektovat. Pokud jde o smlouvy, vztahuje se toto ustanovení na smlouvy, které jsou vyňaty z nařízení Řím I.

Související ustanovení:

§ 41 – materiální platnost, § 43 – forma směnečného a šekového prohlášení a protestu, § 44 odst. 4 – zastoupení, § 48 – právo rozhodné pro uzavření manželství, § 77 odst. 2 a 3 – rozhodné právo pro pořízení závěti, § 117 odst. 2 – rozhodčí smlouva

Související předpisy:

§ 559 a násl. obč. zák.

Související mezinárodní smlouvy a unijní předpisy:

Vídeňská úmluva, – Římská úmluva, – Řím I, – Řím II

Z literatury:

1. Bělohlávek: *Římská úmluva a Nařízení Řím I. Komentář*. – 2. Kučera, Tichý: *Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. Komentář*, s. 79–81. – 3. Kučera:

Mezinárodní právo soukromé. – 4. Pauknerová: *Evropské mezinárodní právo soukromé*, s. 174. – 5. Kučera: *Obchodní společnosti ve vládním návrhu zákona o mezinárodním právu soukromém*. In *Pocta Ivaně Štenglové k 70. narozeninám*, s. 131–138.

Přehled výkladu:

I. Obecně (1 až 4)

II. K hraničním určovatelům (5 až 10)

III. Ke zvláštním kolizním normám (11, 12)

IV. Přednost unijního práva a mezinárodních smluv (13 až 16)

I. Obecně

1. Formou právního jednání rozumíme obecně způsob, jakým je navenek projevena vůle účastníků právního jednání. Předepisuje-li zákon pro právní jednání určitou kvalifikovanou formu (nejčastěji se jedná o povinnou písemnou formu nebo formu veřejné listiny), je její dodržení obvykle předpokladem platnosti takového právního jednání. Nejsou-li zákonné formální požadavky splněny, zamýšlené a očekávané účinky právního jednání (zpravidla) nenastanou. Ustanovení § 42 řeší kolizní otázky formální platnosti právních jednání. Z díkce kolizní normy výslovně vyplývá, že se týká i jiných právních jednání než smluv.

2. Formulace kolizních pravidel pro určení práva rozhodného pro formální platnost právních jednání v § 42 vychází z interpretační zásady *favor negotii* neboli v pochybnosti pro platnost. Jejím účelem je umožnit zachování formální platnosti právního jednání. Tomuto účelu odpovídá i zvolený kolizní mechanismus. Kolizní norma je formulována tak, že obsahuje více rovnocenných hraničních určovatelů, a právní jednání je co do formy platné, jestliže vyhovuje požadavkům na formu alespoň jednoho, kteréhokoliv, z alternativních rozhodných právních řádů přicházejících v úvahu. Aplikačním cílem je navázat na takový právní řád, jehož formální požadavky právní jednání splňuje a díky němuž je dosaženo takových účinků právního jednání, které byly zpravidla jednajícími zamýšleny. Zvolený systém navazování je tomuto cíli podřízen.

3. Kolizní norma v § 42 má povahu *lex specialis* ve vztahu ke kolizní normě v § 41, která se vztahuje na otázky věcné (materiální) platnosti právního jednání a následků jeho případné neplatnosti. Formální podmínky platnosti právního jednání se proto nemusí vždy řídit stejným právním řádem jako materiální platnost a následky neplatnosti právního jednání. Kolizní řešení může vést k mozaikové úpravě právního poměru, kdy jsou na různé aspekty jednoho právního poměru aplikovány různé právní řády.

4. Soud by měl vzhledem k cíli tohoto kolizního ustanovení zvážit i bez návrhu, zda právní jednání je formálně platné dle alespoň jednoho z právních řádů určených na základě alternativních hraničních určovatелů, a následně jako rozhodný určit ten z právních řádů, jehož formálním požadavkům právní jednání vyhovuje (lit. č. 5, s. 136). Splnění formálních podmínek platnosti jednoho z alternativních právních řádů, které přicházejí v úvahu v rámci kolizního mechanismu § 42, je (s výjimkami upravenými v odst. 2) dostačující.

K odst. 1

II. K hraničním určovatелům

5. Ustanovení § 42 odst. 1 obsahuje systém pružného alternativního navazování na více hraničních určovatелů. Je konstruován tak, že k zachování formální platnosti právního jednání stačí, jestliže je dodržena forma vyžadovaná jedním z právních řádů určených na základě hraničních určovatелů uvedených pod písmeny a) až d). Pořadí hraničních určovatелů je nerozhodné, jejich postavení je rovnocenné. Rovnocennost postavení a možnost alternativní aplikace vyplývá z legislativně-technické konstrukce ustanovení, konkrétně z použití slova „nebo“ mezi písmeny c) a d).

K písm. a)

6. Tato kolizní norma sama nevede k určení rozhodného práva. Rozhodným právem je právní řád určený na základě jiné kolizní normy, kolizní normy pro *lex causae* (lit. č. 2, s. 79–81). Písmeno a) navazuje na obligační statut. V kolizním řešení je tak zachována jednotná právní úprava obsahu a formy právního jednání. Kolizní ustanovení neřeší situace štěpeného obligačního statutu, lze se domnívat, že účelu kolizního řešení by odpovídalo zachování formální platnosti právního jednání dle alespoň jednoho *lex causae*. Ustanovení rovněž neřeší případy dodatečné volby či změny *lex causae* (viz komentář k § 41).

K písm. b)

7. Rozhodným právem je právo místa právního jednání. Východiskem tohoto kolizního řešení je pravidlo *locus regit actum* (právní jednání se řídí místem jeho učinění), které konkretizuje obecnou interpretační zásadu *favor negotii* (v pochybnostech pro platnost). Formální požadavky na platnost právního jednání se řídí právem státu, na jehož území byl vnější projev vůle jednajícími učiněn. Ustanovení výslovně neřeší situaci, kdy se jednající v okamžiku právního jednání nenacházejí v téže zemi. Z dikce kolizního

řešení však lze dovodit, že v takovém případě je formální platnost právního jednání zachována, jestliže jsou splněny požadavky kladené na formu právního jednání právním řádem alespoň jednoho z relevantních států. Není tedy nutně vyžadováno, aby byly splněny zákonné požadavky každého ze států, na jehož území je projev vůle učiněn, stačí, že jsou splněny požadavky právního řádu státu, na jehož území učinil projev vůle jeden z jednajících. Vzhledem ke skutečnosti, že se může jednat o přechodnou přítomnost na území určitého státu, může být pro formální platnost velmi významný časový moment právního jednání a je v zájmu jednajícího okamžik a místo právního jednání explicitně upravit.

K písm. c)

8. Rozhodným právem je právní řád obvyklého pobytu (u fyzických osob) nebo sídla (u právnických osob) některého z jednajících. I v tomto případě lze mít za to, že pro platnost právního jednání co do formy je dostačující, aby byly splněny formální požadavky právního řádu státu obvyklého pobytu nebo sídla alespoň jednoho z jednajících. Pojem obvyklý pobyt není pro účely mezinárodního práva soukromého v českém právním řádu definován a vychází se z fakticity tohoto pojmu (srov. komentář k § 29). Ustanovení výslovně nespecifikuje, zda se sídlem míní sídlo statutární (zapsané) nebo faktické (skutečné) sídlo. S ohledem na cíl ustanovení – zachování formální platnosti právního jednání – by měl být pojem sídla pro účely tohoto ustanovení vykládán extenzivně. Dostačující je splnit požadavky na formu právního jednání právního řádu státu buď sídla zapsaného, nebo sídla skutečného (lit. č. 5, s. 136). Je třeba připustit straně možnost dovolat se skutečného sídla a bude odpovídat smyslu ustanovení snažícího se pokud možno zachovat platnost právního jednání, aby v tomto zájmu i rozhodující orgán takto postupoval i bez návrhu.

K písm. d)

9. V případě, že se právní jednání týká nemovitosti, rozhodným právem je dle tohoto kolizního pravidla *lex rei sitae*. Navazuje se na právní řád státu, na jehož území se nemovitost nachází. Hraničním určovatelem je místo polohy nemovitosti.

K odst. 2

10. Ustanovení odst. 2 má limitující dopad na kolizní mechanismus odst. 1. Bez ohledu na rozhodné právo určené na základě některého z alternativních hraničních určovatelů odst. 1, není možné se vyhnout zachování

požadavků kvalifikované formy právního jednání zakotvené v *lex causae* nebo v případě nemovitosti v *lex rei sitae*, jestliže tento právní řád sankcionuje její nedodržení neplatností. V případech, kdy právní řád, kterým se řídí právní poměr založený určitým právním jednáním, klade na toto právní jednání formální požadavky pod sankcí jeho neplatnosti, musí toto právní jednání, byť se co do formální platnosti řídí jiným právním řádem, zákonně požadavky splňovat. Obdobně se nelze vyhnout zákonným formálním požadavkům v případech, kdy se právní jednání týká nemovitostí. V tomto případě je třeba, aby byly splněny formální předpoklady platnosti právního jednání stanovené právním řádem státu, na jehož území se nemovitost nachází. Vnitrostátní právní řády kladou na právní jednání ohledně nemovitostí různé specifické požadavky, které souvisí se zápisy práv k nemovitostem do zvláštních veřejných registrů. Dodržení kvalifikovaných formálních požadavků *lex rei sitae* je proto v zájmu samotných jednajících [např. v souladu německým právním řádem – § 311b odst. 1 německého občanského zákoníku (BGB) musí být smlouva o převodu nemovitosti až na výjimky sepsána formou notářského zápisu].

III. Ke zvláštním kolizním normám

11. Ustanovení § 42 se nepoužije v případech, kdy zákon pro formu určitých právních jednání stanoví zvláštní kolizní normy. Zvláštní kolizní normu je třeba aplikovat vždy, kdy se jedná o formu právního jednání definovaného v jejím rozsahu. Na rozdíl od obecného § 42 zvláštní kolizní normy nejsou vždy formulovány ve prospěch platnosti právního jednání (*in favorem validitatis*).

12. Ke zvláštním kolizním normám pro formu právního jednání v některých případech srov. § 43, § 44 odst. 4, § 67 odst. 2, § 77 odst. 2 a 3 a § 117 odst. 2 a komentář k nim.

IV. Přednost unijního práva a mezinárodních smluv

13. Kromě úpravy v z. m. p. s. je otázka formální platnosti zakotvena také v řadě mezinárodních úmluv, kterými je Česká republika vázána a jejichž ustanovení se v případě rozdílné úpravy použijí přednostně před vnitrostátní právní úpravou (srov. komentář k § 2). Kolizní pravidla pro formální platnost právního jednání jsou zakotvena v některých bilaterálních smlouvách o právní pomoci (např. s Mongolskem v čl. 35, s Polskem taktéž v čl. 35, s Bulharskem v čl. 42, s Maďarskem v čl. 36). V případě uvedených smluv je rozhodným právem *lex causae*, subsidiárně pak *lex loci actus*, a v případě,

že se právní jednání týká nemovitostí, *lex rei sitae*. Přednostně před kolizní úpravou se podle převažujících doktrinárních názorů aplikuje přímá úprava sjednaná v mezinárodních smlouvách (např. čl. 11 Vídeňské úmluvy).

14. Použití § 42 je dotčeno Římskou úmluvou, nařízením Řím I a nařízením Řím II, jejichž kolizní normy se v rozsahu věcné působnosti těchto instrumentů aplikují přednostně před z. m. p. s. (podrobněji lit. č. 1, s. 1454 a násl., lit. č. 4, s. 174). Výjimkou jsou smluvní a mimosmluvní závazky, které jsou výslovně vyňaty z věcné působnosti těchto instrumentů. Formální platnost smluv, které byly uzavřeny v období od 1. 7. 2006 do 16. 12. 2009, se řídí právem, které je určeno na základě kolizního ustanovení čl. 9 Římské úmluvy. Právo rozhodné pro formální platnost smluv uzavřených od 17. 12. 2009 včetně se určí na základě kolizní normy čl. 11 nařízení Řím I. Jak Římská úmluva, tak nařízení Řím I zakotvují rozvětvený systém alternativních navázání formulovaný ve prospěch zachování formální platnosti smluv. Oba instrumenty rozlišují mezi smlouvami uzavřenými mezi osobami, které se v době uzavření smlouvy nacházejí v téže zemi a v různých zemích. Zvláštní kolizní úprava je stanovena pro formu spotřebitelských smluv a smluv, jejichž předmětem je věcné právo k nemovitostem nebo nájem nemovitostí. Kolizní norma pro formu jednostranného právního jednání, které se týká mimosmluvního závazku, je zakotvena v čl. 21 nařízení Řím II.

15. Římská úmluva v čl. 9 podřizuje formální platnost smluv uzavřených osobami, které se nacházejí na území téhož státu, alternativně *lex causae* nebo *lex loci actus*. Jestliže se strany při uzavření smlouvy nacházejí v různých zemích, je tato smlouva co do formy platná, jestliže splňuje zákonné požadavky buď *lex causae*, nebo práva jednoho ze států, na jehož území se strany nacházejí. V případě, že je smlouva uzavírána prostřednictvím zástupce, bere se v úvahu i právo státu, na jehož území zástupce jedná. Jednostranné právní jednání týkající se smlouvy je formálně platné, jestliže splňuje zákonné požadavky na formu právního jednání *lex causae* nebo *lex loci actus*. Forma spotřebitelských smluv se řídí právem státu obvyklého pobytu spotřebitele. Na smlouvy, jejichž předmětem je nemovitost, se vždy vztahují relevantní imperativní ustanovení *lex rei sitae*, pokud se podle tohoto práva použijí bez ohledu na místo uzavření smlouvy a bez ohledu na *lex causae*.

16. Článek 11 nařízení Řím I vychází z obdobné kolizní konstrukce jako čl. 9 Římské úmluvy, není však zcela totožný. Rozhodným právem pro formální platnost smluv uzavřených stranami nebo jejich zástupci, kteří se nacházejí na území jednoho nebo více států, jsou alternativně *lex causae*, *lex loci actus* nebo právo státu obvyklého pobytu jedné ze stran. Jednostranné

právní jednání týkající se smlouvy je formálně platné, jestliže splňuje zákonné požadavky na formu právního jednání *lex causae* nebo *lex loci actus*. Forma spotřebitelských smluv se řídí právem státu obvyklého pobytu spotřebitele. Smlouvy, jejichž předmětem je věcné právo k nemovitosti nebo nájem nemovitosti, musí splňovat formální požadavky *lex rei sitae*, pokud ovšem tyto zákonné požadavky mají imperativní povahu.

§ 43

Forma směnečného a šekového prohlášení a protestu

(1) Forma směnečného prohlášení a forma šekového prohlášení se řídí právním řádem státu, v němž bylo prohlášení učiněno. Pro formu šekového prohlášení stačí zachovat formu, kterou stanoví právo platebního místa.

(2) Vadnost formy prvního směnečného prohlášení nebo prvního šekového prohlášení nemá vliv na platnost pozdějšího směnečného prohlášení nebo pozdějšího šekového prohlášení, jestliže směnečné prohlášení a šekové prohlášení, které je podle odstavce 1 neplatné, se shoduje s právním řádem státu, v němž bylo učiněno pozdější směnečné prohlášení nebo pozdější šekové prohlášení.

(3) Směnečné prohlášení a šekové prohlášení státního občana České republiky v cizině platí v České republice proti jiným státním občanům České republiky, vyhovuje-li požadavkům českého právního řádu ohledně formy.

(4) Forma protestu a lhůty k protestu, jakož i forma ostatních jednání, jichž je zapotřebí k uplatnění a k zachování směnečných práv a šekových práv, se řídí právním řádem státu, v němž je třeba učinit protest nebo jiné jednání.

Důvodová zpráva (k § 43):

Toto ustanovení odpovídá dosavadní úpravě v zákonu směnečném a šekovém č. 191/1950 Sb. ve znění zákona č. 29/2000 Sb. a také ustanovením Ženevské úmluvy o ustanoveních v oblasti mezinárodního práva směnečného z roku 1930 a Ženevské úmluvy o ustanoveních v oblasti mezinárodního práva šekového z roku 1931.

Související ustanovení:

§ 41 – materiální platnost, § 42 – formální platnost

Související předpisy:

zákon směnečný a šekový

Z literatury:

1. Kotásek: *Úvod do směnečného práva*, s. 167–168.

2. Kapfer: *Handkommentar zum Wechselgesetz*, s. 293. – 3. Kizlink, Spišiak: *Zmenkové právo podľa zákona č. 255/1941 Sl. z.*, s. 470. – 4. *Neue juristische Wochenschrift*, 1997, s. 940.

Přehled výkladu:

- I. Forma směnečných a šekových prohlášení a zásada *locus regit actum* (1 až 7)
- II. Výjimky (8 až 15)
- III. Forma a lhůty k protestu (16 až 21)

**I. Forma směnečných a šekových prohlášení
a zásada *locus regit actum***

1. Komentované ustanovení vhodně spojuje úpravu určení rozhodného práva pro formy směnečných (ve starší úpravě srov. čl. I § 92 zákona směnečného a šekového) a šekových (čl. II § 71 zákona směnečného a šekového) prohlášení, včetně forem a lhůt k protestu či obdobného postupu (čl. I § 97 a čl. II § 75 zákona směnečného a šekového). Při pohledu do staršího znění zákona směnečného a šekového je zřejmé, že dosavadní úprava nebyla převzata doslovně. Tvůrci zákona text vhodně terminologicky upravili, což přispělo ke větší přehlednosti textu. Z věcného pohledu ovšem k žádné změně nedošlo.

2. V souladu se zásadou *locus regit actum* stanoví § 43 odst. 1, že pro formu směnečných a šekových prohlášení je rozhodující právo státu, na jehož území bylo prohlášení učiněno. To neplatí jenom pro prohlášení výstavce (tedy tzv. základní směnku či šek), ale rovněž pro všechna jiná směnečná a šeková prohlášení (indosamenty, rukojemská prohlášení, u směnky akceptaci atd.).

3. U šeků je však úprava více benevolentní – pokud *lex loci actus* generuje přísnější měřítko pro náležitosti prohlášení, než platí v místě platebním, nepoužijí se a přednost bude mít méně náročné právo platebního místa (k tomu také Vrchní zemský soud v Kolíně nad Rýnem, rozsudek publikován v *Neue juristische Wochenschrift*, viz lit. č. 4, s. 940).

4. Ustanovení § 43 tím zavádí roztržštěný formální status: směnečná a šeková prohlášení se mohou řídit v otázce formy různými právními řády, vždy

podle toho, kde byl příslušný projev učiněn (u šeků navíc s favorizací práva místa platebního, pokud je formálně méně ambiciózní). Tím je do důsledků naplněn princip samostatnosti jednotlivých směnečných a šekových prohlášení (srov. čl. I § 7 a čl. II § 10 zákona směnečného a šekového) i na poli kolizního práva.

5. Není přitom jasné, zda má rozhodovat místo podpisu nebo místo vydání. Tak např. Bill of Exchange Act z roku 1882 stanoví v čl. 72 odst. 1 pro formální otázky základní směnky jako rozhodující právo *place of issue*. Tím se podle judikatury nerozumí místo podpisu, ale až místo skutečného vydání podepsané směnky (potvrzuje to i skutečnost, že pro akceptaci a indosament BEA jako rozhodující stanoví *the law of the place where such contract was made*). Z textu zákona můžeme dovodit jednoznačně závěr, že rozhoduje místo skutečného podpisu a místo předání směnky je bezpředmětné. Stejný závěr naznačuje i geneze normy v rámci Ženevské směnečné konference (podrobněji lit. č. 3, s. 470).

6. Ustanovení § 43 je kogentní. Strany tak nemohou ujednat, že forma určitého prohlášení se bude posuzovat podle práva jiného státu, než ve kterém byla směnka podepsána. Mohou sice simulovat jiné místo podpisu: např. uvedením odpovídajícího místa přímo v textu směnky.

7. Pokud ale bylo místo podpisu udáno v rozporu se skutečností, může být vždy veden důkaz o pravém místě podpisu, a tedy i rozhodném právu. Navíc pokud půjde o vztahy mezi českými občany, uplatní se odst. 3 (viz k tomu dále).

II. Výjimky

8. Ze zásady, že rozhoduje právo místa podpisu, stanoví zákon dvě výjimky. Motivací zákonodárce byla snaha udržet v platnosti co nejvíce směnečných prohlášení. Jestliže je prohlášení neplatné podle práva státu, v němž bylo učiněno, ale vyhovuje právu státu, v němž bylo poskytnuto pozdější směnečné prohlášení, nemá tato vada prvního prohlášení negativní vliv na prohlášení pozdější.

9. Vysvětleno na příkladu: v některých zemích je jako platná směnka vlastní uznávána i listina bez uvedení směnečné klauzule (za podmínky, že v textu je doložka „na řad“). Pokud by taková listina byla vystavena v České republice, nebude platnou směnkou, neboť zákon směnečný a šekový u vlastní (i cizí) směnky trvá na směnečné klauzuli (srov. čl. I § 75) jako na kruciálním výstražném znamení. Jestliže však bude tato listina avalována

v zemi, kde směnka vlastní nemusí obsahovat směnečnou klauzuli, vznikne avalovi povinnost plnit ze směnky. Sám výstavce přitom zavázán nebude, neboť nepodepsal – podle českého práva – platnou směnku. Závěry získané díky aplikaci § 43 odst. 1 jsou tedy za určitých okolností bezpředmětné a neplatí pro pozdější směnečná prohlášení.

10. Druhou (a pravou) výjimku ze zásady teritoriality přináší odst. 3. Podle něj prohlášení českého občana v cizině platí vůči jiným občanům ČR, pokud vyhovuje požadavkům českého směnečného práva. Představme si následující situaci: italské právo bude např. u akceptace vyžadovat uvedení křestního jména (alespoň počátečním písmenem) a příjmení. Český občan v Itálii akceptuje směnku, jejímž remitentem je jiný český občan. Jeho přijetí však bude spočívat v pouhém podpisu příjmením – bez uvedení křestního jména. Podle italského práva by tak akceptace nebyla platná. Ovšem pokud půjde o vztah mezi českými občany, půjde o platné přijetí směnky, neboť podpis příjmením k akceptaci podle českého práva samozřejmě postačí.

11. Příslušný úkon přitom nemusí být bezprostředně učiněn vůči českému občanovi, ten může být i pozdějším nabyvatelem směnky. Jakmile prohlášení vyhoví požadavkům českého práva a věřitelem bude český občan, bude před českými soudy vyloučena zásada teritoriality ve prospěch principu personality práva. Čeští občané se s účinky mezi sebou zavazují v cizině podle *lex patriae*.

12. Sporným zůstává, jaký je dosah této výjimky: zda platí absolutně, nebo pouze v situacích, kdy je právo cizího státu formálně přísnější než české. Kloníme se k závěru, že výjimka platí absolutně. Důsledkem je tedy následující: prohlášení, které odpovídá právu státu, kde bylo učiněno, ale nevyhovuje českému právu, nebude českým soudem bráno jako platné (jen proto, že jako aktuální účastník vystupuje český občan).

13. Pokud budou řešeny kolize právních řádů států spadajících do ženevského směnečného systému, bude význam odst. 3 pramály. V otázce formy směnečných úkonů jsou totiž předpisy v zásadě unifikovány. Rozdíly najdeme v těchto třech oblastech (volně podle lit. č. 2, s. 293): Některé státy mohly využít čl. 19 Výhrad (Příloha II. Úmluvy o jednotném zákonu směnečném) a nahradit např. směnečnou klauzuli u směnky vlastní pouhou *ordre* doložkou. Podle práva těchto států bude platná vlastní směnka, ačkoliv neobsahuje označení za směnku; to ovšem za podmínky, že se v ní udává, že byla vystavena „na řad“.